

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 6. juuli 2021
(OR. en)

10157/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0164 (NLE)

ECOFIN 642
CADREFIN 337
UEM 177
FIN 518

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS, millega kiidetakse heaks Läti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang

---

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

...

millega kiidetakse heaks Läti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha¹ eriti selle artiklit 20,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

---

¹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 puhangul on olnud häiriv mõju Läti majandusele. 2019. aastal oli Läti sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta 51,0 % liidu keskmisest. Komisjoni 2021. aasta kevadprognoosi kohaselt vähenes Läti reaalne SKP 2020. aastal 3,6 % ja peaks aastatel 2020–2021 vähenema kumulatiivselt 0,3 %. Keskpika perioodi majandustulemusi mõjutavad pikemaajalised aspektid on eelkõige maksukohustuse täitmine, oskuste nappus, kehvad tervisenäitajad ja vähene innovatsioon.

- (2) 9. juulil 2019 ja 20. juulil 2020 esitas nõukogu Euroopa poolaasta raames Lätil soovitusel. Eelkõige soovitas nõukogu Lätil vähendada madalapalgaliste maksustamist maksude nihutamise muudele allikatele, eriti kapitalile ja varale, ja maksukohustuse täitmise parandamisega, ning jätkata edusamme rahapesuvastase raamistikuga. Samuti soovitati Lätil tugevdada sotsiaalset turvavõrku ja eriti tegeleda sotsiaalse tõrjutusega, hoolitsedes miinimumsissetulekutoetuste, minimaalse vanaduspensioni ja puuetega inimeste sissetulekutoetuse piisavuse eest, parandada eelkõige väheste kutseoskustega töötajate ja tööotsijate hariduse ja koolituse kvaliteeti ja tõhusust, suurendades muu seas osalust kutsehariduses ja -koolituses ning täiskasvanuhariduses, ning tugevdada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet, juurdepääsetavust, kvaliteeti ja kulutõhusust, pakkudes muu hulgas täiendavaid inim- ja rahalisi ressursse. Nõukogu soovitas Lätil keskendada investeeringud rohe- ja digipöördele, eriti teadusuuringutele ja innovatsioonile, puhtale ja tõhusale energiatootmisele ja -kasutusele, säästvatele transpordile ja digitaristutele. Seoses kriisi mõju vastu võitlemisega soovitas nõukogu Lätil anda piisavat sissetulekutoetust kriisist enim mõjutatud rühmadele ja leevendada selle mõju tööhõivele paindliku töökorralduse, aktiivsete tööturumeetmete ja oskuste parandamise kaudu.

Nõukogu soovitas Lätis lisaks tugevdada avaliku sektori, eelkõige kohalike omavalitsuste ning riigi omandis olevate ja munitsipaalteenuste vastutust ja tõhusust, ning parandada huvide konflikti lahendamise korda. Olles taaste- ja vastupidavuskava esitamise ajal hinnanud nende riigipõhiste soovitude rakendamisel tehtud edusamme, leiab komisjon, et seoses eelarvepoliitikat, rahapesuvastast võitlust, sissetulekutoetust ja likviidsustoetust käsitlevate soovitudega on võitluses kriisi mõju vastu saavutatud olulist edu.

- (3) Euroala majanduspoliitikat käsitlevas nõukogu soovitusel soovitati euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et muu hulgas tagada majanduse taastumist toetav poliitiline kurss ning veelgi parandada lähenemist ja vastupidavust ning suurendada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Nõukogu soovitusel soovitati euroala liikmesriikidel samuti tugevdada riiklike institutsioonilisi raamistikke, tagada makromajanduslik finantsstabiilsus, viia lõpule majandus- ja rahaliidu loomine ning tugevdada euro rahvusvahelist rolli.

- (4) Läti esitas 30. aprillil 2021 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikega 1. Taaste- ja vastupidavuskavade edukat rakendamist ja kestvat mõju riigi tasandil ning nende usaldusväärset Euroopa tasandil toetab riikide vastutus nende taaste- ja vastupidavuskavade eest. Määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt on komisjon hinnanud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega.
- (5) Taaste- ja vastupidavuskavadega tuleks püüda saavutada määrusega (EL) 2021/241 loodud taaste- ja vastupidavusraha (edaspidi „rahastu“) ning nõukogu määrusega (EL) 2020/2094¹ loodud Euroopa Liidu taasterahastu üldesmärgi, et toetada taastumist pärast COVID-19 kriisi. Need kavad peaksid edendama liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, aidates kaasa määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud kuue samba rakendamisele.
- (6) Liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine kujutab endast koordineeritud jõupingutusi reformide ja investeeringute tegemiseks kogu liidus. Koordineeritud ja samaaegse rakendamise ning piiriüleste ja mitut riiki hõlmavate projektide elluviimisega tugevdavad need reformid ja investeeringud üksteist vastastikku ja tekitavad positiivset ülekanduvat mõju kogu liidus. Seetõttu tuleneb umbes kolmandik rahastu mõjust liikmesriikide majanduskasvule ja töökohtade loomisele teistest liikmesriikidest ülekanduvast mõjust.

---

¹ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/2094, millega luuakse Euroopa Liidu taasterahastu COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 23.)

Tasakaalustatud lahendused, mis aitavad kaasa kuue samba rakendamisele

- (7) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile a ja V lisa kriteeriumile 2.1 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava suures ulatuses (hinne A) liikmesriigi majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale vastavaid mitmekülgeid ja piisavalt hästi tasakaalustatud lahendusi, mis aitavad asjakohasel moel kaasa kõigi kuue, kõnealuse määruse artiklis 3 osutatud samba rakendamisele, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi eriomaseid probleeme ja rahalise toetuse suurust.
- (8) Läti taaste- ja vastupidavuskava sisaldab tasakaalustatud reformide ja investeeringute paketti, mille eesmärk on lahendada riigi peamised probleemid, stimuleerida COVID-19 kriisist taastumist ja panna alus riigi pikaajalisele majanduskasvule. Taaste- ja vastupidavuskavas on 85 meetet Läti peamiste probleemide lahendamiseks ja üleeuroopalist huvi pakkuvate poliitikavaldkondade käsitlemiseks ning seega hõlmab kava kõiki kuut sammast. Taaste- ja vastupidavuskava koosneb kuuest osast: rohepööre, digipööre, ebavõrdsuse vähendamine, tervishoid, tootlikkus ja õigusriik. Nende osade eesmärgid täiendavad üksteist ja reformid võimendavad seotud investeeringute mõju, eelkõige struktuurimuudatuste tegemise ning erasektori osaluse ja sellelt saadava rahastuse suurendamise kaudu.
- (9) Taaste- ja vastupidavuskavas keskendutakse Läti peamistele parandamist vajavatele valdkondadele: rohe- ja digipööre, sotsiaalne tõrjutus, tervishoid, piirkondlikud erinevused, digioskused, täiskasvanuharidus ja kõrgharidus, lähenemine ja tootlikkuse kasv, sealhulgas teadusuuringud ja innovatsioon ning äriinvesteeringute toetamine, ning haldussuutlikkus, sealhulgas maksuhaldus, riigihanked ja kohtusüsteem.

Kõigi või suure osa riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud probleemide lahendamine

- (10) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 peaks taaste- ja vastupidavuskava aitama eeldatavasti tõhusalt lahendada kõiki probleeme või suurt osa probleemidest (hinne A), mis on kindlaks tehtud Läti esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes, sealhulgas nende eelarveaspektides, või probleeme, mis on kindlaks tehtud muudes asjakohastes dokumentides, mille komisjon on Euroopa poolaasta raames ametlikult vastu võtnud.
- (11) Soovitusi, mis on seotud vahetu eelarvepoliitilise reageerimisega pandeemiale, võib pidada Läti taaste- ja vastupidavuskavast väljapoole jäävaks, olenemata asjaolust, et Läti reageeris üldiselt asjakohaselt ja piisavalt vajadusele toetada viivitamata majandust eelarvehenditega aastatel 2020 ja 2021 kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausliga. Veelgi enam, soovitus saavutada 2020. aastal keskpika perioodi eelarveeesmärk ei ole enam asjakohane, sest vastav eelarveperiood on möödunud ning 2020. aasta märtsis aktiveeriti COVID-19 kriisi tõttu stabiilsuse ja kasvu pakti üldine vabastusklausel.

- (12) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab üksteist vastastikku tugevdavaid ulatuslikke reforme ja investeeringuid, mis aitavad tõhusalt lahendada kõiki või suurt hulka majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, mida on kirjeldatud Lätille 2019. ja 2020. aastal Euroopa poolaasta raames nõukogu esitatud riigipõhistes soovitustes, sealhulgas eelkõige tervishoiu valdkonna probleeme, mis on seotud tervishoiusektori vastupanuvõime, juurdepääsetavuse, teenuste kvaliteedi ja kulutõhususega, hariduse ja oskuste valdkonna probleeme, mis on seotud haridussüsteemi ja digioskuste kvaliteedi ja tõhususega, sotsiaalse kaasatuse valdkonna probleeme, mis on seotud miinimumsissetulekutoetustega, teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud probleeme, investeerimisvaldkonna probleeme, mis on seotud rohe- ja digipöörde ning taskukohase eluasemega, ning avaliku halduse ja ärikeskkonnaga seotud probleeme.

- (13) Lähenedmise jätkumine on endiselt Läti peamine proovikivi elanikkonna elatustaseme parandamisel. Reformid ja investeeringud oskustesse, haridusse ja koolitusse, tervishoidu ja sotsiaalsesse kaasamisse peaksid aitama parandada Läti tootlikkust ja pikaajalist kaasavat majanduskasvu. Kavas on teha märkimisväärseid investeeringuid oskuste täiendamise ja ümberõppe meetmetesse, mille eesmärk on anda tööjõule vajalikud oskused ja uue taskukohase eluaseme hankimise võimalused, et parandada piirkondlikku tööjõu liikuvust. Taaste- ja vastupidavuskava hõlmab reforme ja investeeringuid, mille eesmärk on suurendada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet ja juurdepääsetavust, toetada integreeritud hooldusteenuste osutamist ja suurendada tervishoiuasutuste suutlikkust kriisilukordadega kohaneda. Taaste- ja vastupidavuskava aitab lahendada sotsiaalseid probleeme, parandades iga-aastase indekseerimismehhanismi abil veelgi miinimumsissetulekutoetuse süsteemi ja sidudes selle mediaansissetuleku arenguga. Praeguste probleemide lahendamisele peaksid kaasa aitama ka muud investeeringud näiteks piiratud liikumisvõimega ja puuetega inimeste juurdepääsu- ja rehabilitatsioonitaristusse ning investeeringud eakate pikaajalisse hooldusse.

- (14) Taaste- ja vastupidavuskavaga suurendatakse märkimisväärselt investeeringuid teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning toetatakse mitmesuguseid avaliku halduse reforme. Samuti leevendab see rohe- ja digipöörde sotsiaal-majanduslikke kulusid, võttes samal ajal arvesse piirkondlikke erinevusi. Taaste- ja vastupidavuskava eesmärk on teha olulisi muudatusi innovatsioonisüsteemi killustatud juhtimises ja luua jätkusuutlikud innovatsiooni ökosüsteemid, aidates seeläbi suurendada üldinvesteeringuid. Rohe- ja digipöörde jaoks on ette nähtud märkimisväärsed investeeringud, mida on muu hulgas kavas teha energiatõhususse, elektrivõrgu moderniseerimisse, avaliku sektori IT-süsteemidesse ning põhi- ja kõrgema taseme digioskustesse nii avalikus kui ka erasektoris. Riias ja selle ümbruses on mitmeliigilise transpordi taristu parandamise meetmete eesmärk hõlbustada tööjõu liikuvust ning aidata piirata suurenevat energiatarbimist ja sõiduautode kasvuhooonegaaside heidet. Piirkondlike erinevuste vähendamiseks on taaste- ja vastupidavuskava üles ehitatud halduslasele territoriaalsele reformile ning sisaldab märkimisväärsed investeeringuid tööstusparkidesse, munitsipaaltransporti, teede renoveerimisse, koolidesse ja taskukohastesse eluasemetesse. Avalike haldusasutuste vastutust ja tõhusust tuleks tugevdada reformide ja investeeringutega, mille eesmärk on võidelda varimajanduse ja majanduskuritegude vastu ning parandada riigihangete süsteemi ja innovatsiooni avalikus sektoris. Eeldatavalt jätkatakse taaste- ja vastupidavuskavaga rahapesuvastase strateegia rakendamist, reformides koostööd, teabevahetust ja koolitussüsteeme majanduskuritegude avastamises, uurimises ja kohtuprotsessides osalevate õiguskaitseasutuste vahel ning tugevdades ühtlasi nende asutuste tehnilist võimekust.

Kasvupotentsiaali, töökohtade loomise ning majandusliku, sotsiaalse ja institutsioonilise vastupanuvõime toetamine

- (15) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile c ja V lisa kriteeriumile 2.3 aitab taaste- ja vastupidavuskava eeldatavasti mõjusalt (hinne A) tugevdada Läti majanduse kasvupotentsiaali, luua uusi töökohti, suurendada majanduse, sotsiaalvaldkonna ja institutsioonilist vastupidavust, mis aitab kaasa Euroopa sotsiaaloiguste samba rakendamisele, sealhulgas laste- ja noortepoliitika edendamise abil, ning leevendada COVID-19 kriisi majandus- ja sotsiaalmõju ning suurendada sellega liidus majanduslikku, sotsiaalseid ja territoriaalseid ühtekuuluvust ja lähenemist.
- (16) Komisjoni talituste simulatsioonid näitavad, et taaste- ja vastupidavuskaval on koos ülejäänud Euroopa Liidu taasterahastu meetmetega potentsiaali suurendada Läti SKPd 2026. aastaks 2 %, arvestamata struktuurireformide võimalikku positiivset mõju, mis võib olla nimetamisväärne. Läti 2021. aasta stabiilsusprogrammis osutatakse taaste- ja vastupidavuskava selgele täiendavusele, kuna avaliku sektori investeeringute tase on eeldatavasti märkimisväärselt kõrgem pandeemiaeelsest tasemest, see tähendab 2021.–2024. aastal keskmiselt 5,9 % SKPst võrreldes aastate 2017.–2019. aasta keskmisega 5,1 % SKPst.

- (17) Investeeringud rohelisse ja digitaalsesse taristusse, regionaalarengusse, teadustegevusse ja innovatsiooni ning ulatuslikesse ettevõtlusinvesteeringute toetuskavadesse ja nendega seotud reformid tugevdavad Läti kasvupotentsiaali keskpikas ja pikas perspektiivis. Riia transpordisüsteemi tehtavad investeeringud ja nendega kaasnevad reformid suurendavad linna konkurentsivõimet ning suutlikkust tõmmata ligi investeeringuid ja talente. Tuuleenergiasse tehtavaid erainvesteeringuid soodustavad meetmed aitavad saavutada taastuvenergia eesmärke ja saada konkurentsivõimeliseks vähese CO₂ heitega majanduseks. Äriinvesteeringute toetuskavad kiirendavad Läti liikumist suurema ekspordivõimsuse ja tootlikkuse kasvu poole; seejuures tuginetakse tööstuse alustaladele, nimelt innovatsioonile, konkurentsile ning tugevale ja hästi toimivale ühtsele turule. Läti taaste- ja vastupidavuskavaga nähakse ette investeeringud ja reformid, mille eesmärk on suurendada elanikkonna oskusi. Investeeringud äärealade eluasemetesse ja taristusse suurendavad Läti mahajäänud piirkondade kasvuvõimalusi. Kokkuvõttes püütakse nende meetmetega lahendada Läti majanduse pikaajalisi probleeme, milleks on vähesed kulutused innovatsioonile, tänapäevase tehnoloogia vähene kasutuselevõtt ja märkimisväärsed piirkondlikud erinevused.

- (18) Investeeringud ja reformid, mille eesmärk on parandada sotsiaalseid kaasatust ja tervishoidu, tugevdavad eeldatavasti sotsiaalseid ühtekuuluvust ja sotsiaalkaitset. Miinimumsissetulekutoetuste indekseerimise kehtestamine peaks tagama, et toetusi kohandatakse igal aastal vastavalt palgakasvule ja et sellega aidatakse tagada nende piisavus. Koos miinimumsissetuleku kümnise tõstmisega tasemele, mis võrdub vähemalt 20 %-ga mediaansissetulekust, peaksid need meetmed vähendama sissetulekute ebavõrdsust ja tõhustama sotsiaalsiirdeid, mis on tuvastatud Läti olulisimate sotsiaalsete probleemidena. Lisaks peaksid tervishoiutaristusse tehtavad investeeringud koos reformiga, mille eesmärk on meelitada tervishoiusektorisse täiendavaid inimressursse, parandama tervishoiuteenuste kättesaadavust, mille puudumine on mõjutanud peamiselt madala sissetulekuga inimesi ja äärealadel elavaid inimesi.

Olulise kahju ärahoidmise põhimõte

- (19) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile d ja V lisa kriteeriumile 2.4 tagatakse taaste- ja vastupidavuskavaga eeldatavasti, et ükski taaste- ja vastupidavuskavas sisalduv reformide ja investeerimisprojektide elluviimise meede ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärkide saavutamist (hinne A) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852¹ artikli 17 tähenduses (põhimõte „ei kahjusta oluliselt“).

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

(20) Läti esitatud taaste- ja vastupidavuskava kooskõla põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ hinnati vastavalt tehnilistele suunistele, mis on esitatud komisjoni teatises „Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu puhul“¹. See hõlmab määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses kuut keskkonnaeesmärki, nimelt kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine, vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse, ringmajandus, saastuse vältimine ja tõrje ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine. Keskkonnamõju hinnatakse meetme tasandil ehk iga reformi või investeeringu kohta tehakse üks individuaalhindamine. Läti on teinud ettepaneku rakendada vajaduse korral olulise kahju vältimiseks leevendusmeetmeid. See kehtib eelkõige üleujutuste vastu kindlustamise meetmete kohta, mille puhul on põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimine tagatud konkreetse eesmärgi lisamisega. Seega tuleb üleujutuste vastu kindlustamiseks tehtavate investeeringute puhul tagada liidu keskkonnaõiguse range järgimine ja veekogude seisundi kahjustamise vältimine. Teede renoveerimisega kaasneb investeering süsinikuvabasse transporti, et mitte kahjustada kliimamuutuste leevendamise eesmärki.

---

¹ ELT C 58, 18.2.2021, lk 1.

Rohepöörde, sealhulgas elurikkuse toetamine

- (21) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile e ja V lisa kriteeriumile 2.5 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa rohepöördele, sealhulgas elurikkusele, või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Kliimaeesmärke toetavate meetmete jaoks määratud summa moodustab 37,6 % taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest, mis on arvatatud kooskõlas määruse (EL) 2021/241 VI lisas esitatud metoodikaga. Vastavalt kõnealuse määruse artiklile 17 on taaste- ja vastupidavuskava kooskõlas 2021.–2030. aasta riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud teabega.

- (22) Läti taaste- ja vastupidavuskavas keskendutakse eelkõige kestlikule liikuvusele. Riia suurlinnapiirkonna ümberkujundamine ja sellega seotud investeerimisprogramm linnade ühistranspordi ja taristu keskkonnasäästlikumaks muutmiseks peaks aitama oluliselt kaasa Läti transpordisektori CO₂ heite vähendamisele. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ka meetmeid, millega keskendutakse energiatõhususe parandamisele kortermajades ning üldkasutatavates hoonetes ja ettevõtetes, samuti elektrivõrgu ajakohastamisele. See peaks aitama parandada energiatõhusust ja vähendada kasvuhoonegaaside heidet ehitussektoris. Taaste- ja vastupidavuskavas keskendutakse ka kliimamuutustega kohanemisele ülejutuste ja tulekahjude ennetamise tehtavate investeeringute kaudu, mis peaksid aitama vahetult kaasa kliimamuutuste tagajärgedega kohanemise eesmärgile. Plaan ei sisalda meetmeid, mille eesmärk oleks elurikkus. Mõni kliimamuutuste leevendamise meede võib siiski aidata säilitada ka elurikkust, sest kliimamuutused on üks peamisi elurikkust ähvardavaid ohte.

Digipöörde toetamine

- (23) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile f ja V lisa kriteeriumile 2.6 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa digipöördele või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Digieesmärke toetavate meetmete jaoks määratud summa moodustab 21 % taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest, mis on arvatatud kooskõlas määruse (EL) 2021/241 VII lisas esitatud metoodikaga.

- (24) Taaste- ja vastupidavuskava digimeetmed katavad digipöörde eri aspekte ning hõlmavad avalikku ja erasektorit, samuti oskusi ja ühenduvust – nende peatähelepanu on suunatud Läti majanduse konkurentsivõime parandamisele keskpikas ja pikas perspektiivis. Läti peamised probleemid, mis mõjutavad ühtviisi tööjõu kättesaadavust, konkurentsivõimet, vastupidavust, valitsuse e-teenuste kasutamist ja innovatsiooni, on kehvad põhitaseme digioskused, digilahenduste vähene kasutuselevõtt ettevõtjate poolt ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistide puudus. Nende lahendamiseks sisaldab Läti taaste- ja vastupidavuskava mahukaid investeeringuid põhi- ja kõrgema taseme digioskustesse. Läti taaste- ja vastupidavuskavas on ka meetmed avaliku halduse digitaalseks ajakohastamiseks ja avalike teenuste, sealhulgas tsentraliseeritud avalike lahenduste digitaalseks ümberkujundamiseks. Taaste- ja vastupidavuskavas käsitletakse digipöördega seotud probleeme, toetades ka ettevõtete üleminekut digitehnoloogiale ning luues teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks parema keskkonna meetmete abil, millega parandatakse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate digiteerimist, ning rajades vajaliku raamistiku Läti osalemiseks Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustikus. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid väga kiire lairibaühenduse kasutuselevõtuks, mis peaks aitama digitaristut veelgi parandada.

Püsiv mõju

- (25) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile g ja V lisa kriteeriumile 2.7 on taaste- ja vastupidavuskaval Lätile eeldatavasti suures ulatuses (hinne A) püsiv mõju.

- (26) Kavandatud reformide ja investeeringute rakendamine peaks tooma kaasa majanduse struktuuri paranemise. Eelkõige peaks kõrgharidusasutuste juhtimise reformil olema pikaajaline mõju hariduse ja teadusuuringute kvaliteedile Lätis. Muud meetmed sisaldavad reforme, mille eesmärk on edendada digiteerimist ja digioskuste toetamist, omavalitsuste ümberkorraldamist, maksuhalduse reformi varimajanduse vähendamiseks ning hangete tsentraliseerimise ja professionaalsuse suurendamise strateegiat. Struktuurset paranemist on oodata ka seoses investeeringutega, mille eesmärk on tagada hoonete suurem energiatõhusus tänu renoveerimisele, ning seoses investeeringutega digiüleminekusse, et toetada haldusjaotuse reformi, ülikoolide ja piirkondlike haiglate tervishoiutaristusse, teiste ambulatoorsete teenuste osutajate taristusse ja tööstusparkide taristusse.
- (27) Taaste- ja vastupidavuskava püsivat mõju saab tugevdada ka taaste- ja vastupidavuskava ning muude programmide, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika fondidest rahastatavate programmide koostoime abil, eelkõige sügavalt juurdunud territoriaalsete probleemide sisulise lahendamise ning tasakaalustatud arengu edendamise.

Seire ja rakendamine

- (28) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile h ja V lisa kriteeriumile 2.8 on taaste- ja vastupidavuskavas pakutud tegevuskord, sealhulgas kavandatud ajakava, eesmärgid ja sihid ning nendega seotud näitajad piisavad (hinne A), et tagada taaste- ja vastupidavuskava tõhus seire ja elluviimine.
- (29) Läti taaste- ja vastupidavuskavas on esitatud halduskorraldus rakendamisprotsessiks Lätis, mis tuleks tagada liikmesriikidega ühiselt hallatavate fondide rakendamise kehtiva riikliku raamistiku kontekstis. Taaste- ja vastupidavuskavas antakse ülevaade kavandatud seire- ja aruandlusprotsessidest ning määratakse selgelt kindlaks osalejad ning nende rollid ja kohustused sisekontrolli ülesannete täitmisel. Rahandusministeeriumile tehakse ülesandeks koordineerida taaste- ja vastupidavuskava rakendamist, samal ajal kui riigikantseleile, seotud ministeeriumidele ning rahastamise ja lepingute sõlmimise keskasutusele tuleks teha ülesandeks tagada rakendamine ja seire. Eesmärgid ja sihid on realistlikud ning kavandatud näitajad asjakohased ja töökindlad. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad meetmed on teataval määral killustatud ja selle tulemuseks on suur hulk eesmärke ja sihte. Nende tähtsajad kipuvad langema 2026. aastale, eriti taristuinvesteeringute ja äriinvesteeringute horisontaalsete kavade puhul.

- (30) Liikmesriigid peaksid tagama, et rahastu kaudu antavast rahalisest toetusest teavitatakse ja seda kinnitatakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 34. Selleks et aidata liikmesriikidel taaste- ja vastupidavuskava rakendada, võib taotleda tehnilist abi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240¹ loodud tehnilise toe instrumendist.

Kulud

- (31) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile i ja V lisa kriteeriumile 2.9 on taaste- ja vastupidavuskavas esitatud põhjendused kava hinnangulise kogukulu summa kohta mõõdukas ulatuses (hinne B) mõistlikud ja põhjendatud, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ning vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

- (32) Läti on esitanud individuaalsed kuluproгноosid kõigi taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate investeeringute kohta. Kulude jaotus on üldiselt üksikasjalik ja hästi põhjendatud. Hinnangud põhinevad võrdlusel sarnaste varasemate investeeringutega ning turu- ja hinnaanalüüsil. Kuluproгноoside ja nende juurde kuuluvate tõendavate dokumentide hindamine näitab, et enamik kulusid on hästi põhjendatud ja mõistlikud. Rahastamiseks kavandatud summasid peeti asjakohaseks ja leiti, et need kinnitavad kuluhinnangute usaldusväärsust mõõdukas ulatuses. Kuigi enamiku meetmete kulusid peetakse hästi põhjendatuks (see tähendab, et hinnangulise kulu suurus on võrdluses sarnaste reformide või investeeringute kuludega väike või keskmine), leidub piiratud hulk meetmeid, mille kuluarvestust peetakse vähem põhjendatuks. Taaste- ja vastupidavuskava hinnangulised kogukulud on kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ning vastavad riigis eeldatavale majanduslikule ja sotsiaalmõjule.

- (33) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile j ja V lisa kriteeriumile 2.10 on taaste- ja vastupidavuskavas pakutud tegevuskord piisav (hinne A), et et hoida ära, avastada ja kõrvaldada korruptsiooni, pettusi ja huvide konflikte kõnealuse määruse alusel eraldatud rahaliste vahendite kasutamisel, ning eeldatavasti väldib tegevuskord tõhusalt topeltrahastamist kõnealuse määruse kohasest rahastust ja muudest liidu programmidest. See ei piira muude õigusaktide ja vahendite kasutamist, millega edendatakse liidu õiguse järgimist ja tagatakse selle täitmine, sealhulgas korruptsiooni, pettuste ja huvide konflikti ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks ning liidu eelarve kaitsmiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2092¹.
- (34) Taaste- ja vastupidavuskavas esitatud kontrollisüsteem ja -kord põhinevad usaldusväärsetel protsessidel ja struktuuridel, mida kasutatakse struktuurifondide rakendamise kehtivas riiklikus raamistikus. Taaste- ja vastupidavuskavas on selgelt kindlaks määratud sisekontrolli ülesannete täitjad (asutused/üksused) ning nende rollid ja kohustused. Vastavad funktsioonid on asjakohaselt eraldatud. Kontrollisüsteem ja muud asjaomased meetmed, sealhulgas vahendite lõplikke saajaid käsitlevate andmete kogumine ja kättesaadavaks tegemine, on piisavad.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433I, 22.12.2020, lk 1).

- (35) Läti ministrite kabinet leppis üldises korras kokku 18. augustil 2020. Täiendavad rakendusaktid võetakse eeldatavalt vastu enne taaste- ja vastupidavuskava rakendamise algust. See ei takistanud kirjeldatud protsessi ja struktuuride hindamist. Läti ametiasutused peaksid esitama ajakohastatud teabe asjaomaste õigusaktide vastuvõtmise kohta ning vastavad kohustused tuleks sätestada lepingus (edaspidi „rahastamisleping“), mis sõlmitakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõikega 1.
- (36) Läti on märkinud, et olemasolevad IT-vahendid, näiteks ühtekuuluvuspoliitika fondide haldamise infosüsteemi (kohējizjas politikas fondu vadības informācijas sistēma – KPVIS) taaste- ja vastupidavusrahastu moodul võivad vajada muutmist või neid võib olla vaja edasi arendada ning et taaste- ja vastupidavuskavas kirjeldatud konkreetsete juhtimis- ja aruandlusnõuete täitmiseks võib olla vaja kasutada IT-üleminekuvahendeid. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 20 lõike 5 punktile e peaks Läti rakendama kõnealuse muudatuse olemasolevates IT-vahendites, et täita määruse artiklit 22, kinnitades selle rakendamise seisu koos esimese maksetaotlusega. Kui selline maksetaotlus ei põhine täielikult taaste- ja vastupidavuskavas kirjeldatud muudetud IT-vahendite funktsioonidel, tuleks süsteemi kohta koostada eraldi auditiaruanne. Aruandes tuleks analüüsida kõiki seonduvaid tuvastatud puudusi ja võetud või kavandatud parandusmeetmeid.

Taaste- ja vastupidavuskava sidusus

- (37) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile k ja V lisa kriteeriumile 2.11 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava suures ulatuses (hinne A) meetmeid, millega tagatakse sidus tegevus reformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimisel.

- (38) Läti taaste- ja vastupidavuskava on sidus, selle reformid ja investeeringud on järjepidevad ja vastastikku tugevdavad ning eri osade vahel valitseb koostoime. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid, mis kujutavad endast sidusat tegevust struktuurireformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide ellurakendamiseks. Taaste- ja vastupidavuskava kuus osa struktureerivad investeeringuid ja reforme ning näitavad hästi nende temaatilisi ja omavahelisi seoseid. Sidusus on tagatud nii osade sees kui ka asjaomaste reformidega kaasnevate investeeringute ning ka kava eri osade vahel. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad osad moodustavad reformide ja investeeringute ühtse raamistiku, mille põhiülesanne on edendada tootlikkust, vähendada ebavõrdsust ning edendada rohe- ja digipööret. Taaste- ja vastupidavuskava kuus osa tugevdavad üksteist vastastikku ja on oma eesmärkide poolest sidusad.

Võrdõiguslikkus

- (39) Soolise võrdõiguslikkuse ja kõigile võrdsete võimaluste tagamise vallas kirjeldatakse taaste- ja vastupidavuskavas soolise võrdõiguslikkuse ja puuetega inimeste vajadustega seotud probleeme. Taaste- ja vastupidavuskavas selgitatakse ka seda, millised investeeringud peaksid aitama kaasa tuvastatud probleemide lahendamisele. Taaste- ja vastupidavuskavas nähakse ette mitmesuguste meetmete rakendamine soolise võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimaluste edendamiseks. Puuetega inimeste erivajadustega arvestamiseks sisaldab kava meedet, millega tagatakse juurdepääs avalikele ja erahoonetele. Lisaks peaksid kõik uued ühistranspordivahendid olema varustatud lihtsa juurdepääsuga liikumispuudega isikute jaoks. Üldjoontes käsitletakse ka haavatavate rühmade olukorda, eelkõige tervishoiu valdkonnas. Lisaks sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid kõigi koolilaste haridusvõimaluste parandamiseks. Soolist võrdõiguslikkuse vallas sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mille eesmärk on soodustada konkreetselt naiste osalust info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonna karjäärivõimalustes, et parandada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistide soolist tasakaalu. Naistest töötajate olukorda tööturul on kavas parandada sihipäraste meetmetega, mille eesmärk on edendada töö- ja pereelu ühitamist, luues lastega leibkondadele kaugtöö ja osalise tööajaga töötamise võimalusi. Projektide juhtimine ja rakendamine peaks tagama võrdväärse töö eest võrdse tasu ning juhtimise mitmekesisuse. Lisaks tuleks projektide valikuprotsessis järgida mittevälislistamise põhimõtet ja kohustust võidelda igasuguse diskrimineerimisega mitte ainult soo, vaid ka rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel.

Julgeolekualane enesehindamine

- (40) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab iga osa kohta üldist julgeolekualast enesehindamist ja loetleb meetmed, millel on julgeolekumõõde. Kuigi Läti julgeolekualane enesehindamine on üldine, käsitletakse taaste- ja vastupidavuskavas küberturvalisust ja muid digiturvalisuse aspekte. Enesehindamisel jõuti järeldusele, et kavandatud investeeringutega tugevdatakse asjaomaste meetmete turvalisust.

Piiriülesed ja mitut riiki hõlmavad projektid

- (41) Taaste- ja vastupidavuskavaga toetatakse mitut riiki hõlmavaid projekte ja kavandatavaid üleeuroopalist huvi pakkuvaid tähtsaid projekte: Via Baltica 5G-koridor, Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustik, Euroopa ühine andmetaristu ja -teenus (võimaliku järgmise põlvkonna pilve käsitleva IPCEI loomise kaudu), ühendatud avalik haldus, Genome Europe, Balti riikide röntgenkujutiste vahetamise süsteem (Baxe) ning mikroprotsessorid ja pooljuhttehnoloogiad. Neid projekte rahastatakse ka muudest programmidest, nagu programm „Digitaalne Euroopa“ ja Euroopa ühendamise rahastu, ning struktuurifondidest.

Konsulteerimisprotsess

- (42) Ajavahemikus 2020. aasta detsembrist 2021. aasta märtsini korraldati rida temaatilisi avalikke konsultatsioone, mis olid avatud kodanikuühiskonna organisatsioonidele, sotsiaalpartneritele, kohalikele ametiasutustele ja muudele sidusrühmadele. Sotsiaalpartnerite, ettevõtlusorganisatsioonide, kohalike omavalitsuste ja muude sidusrühmade esindajad osalesid komisjoni ja Läti ametiasutuste vahelises arutelus taaste- ja vastupidavuskava üle. Partnerite ettepanekud taaste- ja vastupidavuskava kohta on avalikult kättesaadavad ja need on avaldatud koos taaste- ja vastupidavuskavaga.
- (43) Sidusrühmi plaanitakse rakendamisse kaasata ühtekuuluvuspoliitika toetuse rakendamiseks kasutatava juhtimis- ja kontrollisüsteemi kaudu, kus sidusrühmade esindajad moodustavad ELi fondide seirekomisjoni lahutamatu osa. Asjaomaste osalejate vastutuse tagamiseks on oluline kaasata taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate investeeringute ja reformide elluviimisse kõik asjaga seotud kohalikud omavalitsused ja sidusrühmad, sealhulgas sotsiaalpartnerid.

Positiivne hinnang

- (44) Pärast seda, kui komisjon on andnud Läti taaste- ja vastupidavuskavale positiivse hinnangu ja leidnud, et taaste- ja vastupidavuskava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele kooskõlas kõnealuse määruse artikli 20 lõikega 2 ja V lisaga, tuleks käesolevas otsuses sätestada taaste- ja vastupidavuskava elluviimiseks vajalikud reformid ja investeerimisprojektid, asjakohased eesmärgid, sihid ja näitajad ning summa, mille liit teeb taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks tagastamatu rahalise toetuse vormis kättesaadavaks.

Rahaline toetus

- (45) Läti taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on 1 826 000 000 eurot. Kuna taaste- ja vastupidavuskava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele ning selle hinnanguline kogukulu on Läti jaoks ette nähtud maksimaalsest rahalisest toetusest väiksem, peaks Läti taaste- ja vastupidavuskava jaoks eraldatav rahaline toetus olema võrdne taaste- ja vastupidavuskava hinnangulise kogukulu summaga, ilma et see piiraks taaste- ja vastupidavuskava ajakohastamist kooskõlas kõnealuse määruse artikli 18 lõikega 2 eesmärgiga võtta arvesse maksimaalset rahalist toetust.

- (46) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 ajakohastatakse Läti maksimaalse rahalise toetuse arvutust 30. juuniks 2022. Vastavalt kõnealuse määruse artikli 23 lõikele 1 peaks Läti jaoks ette nähtud summa, mis ei ületa kõnealuse määruse artikli 11 lõike 1 punktis a osutatud maksimaalset rahalist toetust, olema võimalik siduda juriidiliste kohustustega 31. detsembriks 2022. Vajaduse korral peaks nõukogu pärast maksimaalse rahalise toetuse ajakohastamist muutma komisjoni ettepaneku põhjal põhjendamatu viivitusega käesolevat otsust, et lisada sellesse ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus, mis on arvutatud kooskõlas kõnealuse määruse artikli 11 lõikega 2.
- (47) Antavat toetust rahastatakse laenust, mille komisjon võtab liidu nimel nõukogu otsuse (EL, Euratom) 2020/2053¹ artikli 5 alusel. Toetust tuleks maksta osamaksetena, kui Läti on rahuldavalt täitnud taaste- ja vastupidavuskava elluviimisega seotud asjaomased eesmärgid ja sihid.
- (48) Läti on taotlenud eelmakset, mis moodustab 13 % rahalisest toetusest. See summa tuleks teha Lätile kättesaadavaks rahastamislepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas.

---

¹ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

- (49) Käesolev otsus ei tohiks mõjutada selliste menetluste tulemust, mis on seotud liidu vahendite eraldamisega muudest liidu programmidest kui rahastu, ega selliseid menetlusi, mis on seotud siseturu toimimise moonutamisega ja mis võidakse algatada eelkõige ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 alusel. See ei vabasta liikmesriike aluslepingu artikli 108 kohasest kohustusest teavitada komisjoni võimalikest riigiabi juhtudest,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmine

Läti taaste- ja vastupidavuskavale määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide alusel antud hinnang kiidetakse heaks. Taaste- ja vastupidavuskava kohased reformid ja investeerimisprojektid, taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas asjakohased eesmärgid ja sihid, kavandatud eesmärkide ja sihtide saavutamise seotud asjakohased näitajad ning komisjonile vajalikele alusandmetele täieliku juurdepääsu andmise kord on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

Rahaline toetus

1. Liit teeb Lätile tagastamatu toetusena kättesaadavaks rahalise toetuse summas 1 826 000 000 eurot¹. 1 640 779 642 eurot on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 31. detsembriks 2022. Kui määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikes 2 sätestatud ajakohastamise tulemusel nähakse Läti jaoks ette ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus, mis on 1 826 000 000 eurot või rohkem, on alates 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023 võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega lisaks 185 220 358 eurot. Kui määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikes 2 sätestatud ajakohastamise tulemusel nähakse Läti jaoks ette ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus, mis on väiksem kui 1 826 000 000 eurot, on ajakohastatud maksimaalse rahalise toetuse ja 1 640 779 642 euro suuruse summa vahe võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega alates 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 20 lõikes 8 sätestatud menetlusele.

---

¹ See summa vastab rahalisele toetusele, millest on arvestatud maha Läti proportsionaalne osa määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 osutatud kuludest ning mis on arvatud vastavalt kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud meetodikale.

2. Komisjon teeb liidu rahalise toetuse Lätile kättesaadavaks osamaksetena vastavalt käesoleva otsuse lisale. Eelmaksena tehakse kättesaadavaks 237 380 000 eurot, mis moodustab 13 % rahalisest toetusest. Komisjon võib eelmaksed ja osamaksed välja maksta ühes või mitmes osas. Osade suurus sõltub rahaliste vahendite kättesaadavusest.
3. Eelmaksed tehakse rahastamislepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas. Eelmaksed tasaarvestatakse, arvates need proportsionaalselt maha osamaksetest.
4. Osamaksete tegemine vastavalt rahastamislepingule sõltub kättesaadavatest rahalistest vahenditest ja komisjoni otsusest, mis tehakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 24 selle kohta, et Läti on rahuldavalt täitnud taaste- ja vastupidavuskava rakendamise seotud asjakohased eesmärgid ja sihid. Tingimusel, et lõikes 1 osutatud juriidilised kohustused jõustuvad, peab Läti täitma toetuse väljamaksmiseks eesmärgid ja sihid hiljemalt 31. augustil 2026.

Artikkel 3

Adressaat

Käesolev otsus on adresseeritud Läti Vabariigile.

....

Nõukogu nimel

eesistuja
